

Kertomus Heikki Havaksen ja Marja Terttu Knapaksen virkamatkasta Lopen kirkkoon maaliskuun 11 päivänä 1985

Arkkitehtitoimisto Kiseleff & Heikelin suunnittelema punatiilinen länsitornillinen kirkko rakennettiin vuosina 1885-88. Kirkko vaurioitui tulipalossa vuonna 1914 ja se uusittiin sisätiloiltaan arkkitehti Ilmari Launiksen laatimien piirustusten mukaan vuosina 1920-21. Tällöin kirkkosalin perusratkaisua muutettiin siten, että perinteisestä itä-länsiakselista luovuttiin. Alttari sijoitettiin pohjoiseen ristivarteen ja sen päätyyn tehtiin uusi pieni sakaristo. Länsi- ja itäosat erotettiin väliseinällä erillisiksi seurakauntatiloiksi. Itse kirkkosalista muotoutui täten ristikirkon sijasta pitkäkirkko. Kirkon sisäarkkitehtuuria ja sen kaikkia yksityiskohtia leimaa Launiksen kädenjälki.

Kirkon kiinteä sisustus, kuten penkit, saarnastuoli ja valaisimet ovat puolestaan vuosien 1949-50 korjauksesta, joka toteutettiin taiteilija Antti Salmenlinnan johdolla.

Arkkitehti Heimo Paukkusen ja sisustusarkkitehti Tia Paukkusen suunnitteleman kirkon korjauksen tavoitteena on parantaa seurakuntatilojen toimivuutta. Lisäksi korjausehdotukseen sisältyy kirkkosalin maalaus.

Itäisen ristivarren varsinaisessa seurakuntatilassa on esitetty alkuperäiseen sakaristo-osaan sijoitettujen keittiö- ja huoltotilojen uudistamista sekä seurakuntasalin sisustamista uudelleen. Vastakkaisella puolella olevaa salia on kaavailtu kuoron harjoitustilaksi ja musiikkiesitysten pito- paikaksi. Käsityksemme mukaan molemmat suunnitelmat voidaan hyvin toteuttaa esitetyllä tavalla. Ainoan hankaluuden muodostavat musiikkitilaan tällä hetkellä sijoitetut suuret, kaikki museaalisetkin säilytysvaatimukset ylittävät kirkkotekstiilivitriinit. Ne sopivat huonosti salin arkkitehtuuriin ja vaikeuttavat sen sisustamista.

Seurakunnan alkuperäisiin suunnitelmiin kuului myös saniteetti- ym. tilojen sijoittaminen urkulehterin alle, mutta tästä kirkkosalin yleisilmeeseen huonosti sopivasta ratkaisusta on jo luovuttu.

Esitimme sen sijaan seurakunnalle harkittavaksi kirkkosalin mielenkiintoiseen sisäarkkitehtuuriin liittyvän yksityiskohdan palauttamista Launiksen aikaiseen asuun. Kirkkosalista johtaa seurakuntatiloihin kolme arkkitehtonisesti jäsennöityä kaarevapääteistä oviaukkoa. Ne on kuitenkin pantu umpeen kirkkosalin länsiseinältä siten, että vain oviaukkojen yläosia reunustavat koristekaaret ovat näkyvissä. Umpeenmuurauksen poistaminen ja uusien alkuperäistä mallia olevien ovien tekeminen vaikuttaisi huomattavasti kirkkosalin kokonaisuuteen. Tällöin myös käynti musiikkitilaan muodostuisi arvokkaammaksi.

Kirkkosalin väriyysuunnitelmaan esitimme joitakin huomautuksia erityisesti penkkien osalta. Ne ovat peräisin Antti Salmenlinnan johdolla tehdystä korjauksesta 1950-luvun vaihteesta. Penkkien malli ja väritys ovat ajalleen tyypillisiä. Lisäksi niiden pintakäsittely on niin hyväkuntoinen, ettei siihen olisi syytä vielä puuttua. Sen sijaan kannattaisi ehkä harkita sisämaalauksen toteuttamista kahdessa eri vaiheessa, jolloin ensin maalattaisiin ulkoseinät ja mahdollisesti rapattu sisäkatto. Seiniin liittyy myös suunnitelmissa esitetty akustoitujen seinien rimoitus, jota pidimme hyvänä ratkaisuna. Seinien ja katon maalauksen tulisi perustua erittäin huolellisesti laadittuun maalaustyöselitykseen. Lisäksi tulisi koko kirkkosalin väriyysuunnitelmat arkistaa pitäen lähtökohtana sitä, että penkkien ja saarnastuolin väriä säilytetään nykyisellään.

Helsingissä maaliskuun 26 päivänä 1985

Heikki Havas

Marja Terttu Knapas
Marja Terttu Knapas